

“România Durabilă” (SIPOCA 613)

Valurile de cercetare sociologică

RD13

ODD 08 In Depth

(ianuarie 2021)

Narativ de sinteză și concluzii

Livrabil

luna februarie 2021

A 13-a cercetare sociologică din cadrul proiectului “România Durabilă” SIPOCA 613, cu indicativul RD13, a avut drept scop continuarea măsurării la nivel detaliat, în adâncime (“in depth”), a opiniei publice privind celui de-al optulea Obiectiv de Dezvoltare Durabilă din cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030), și anume ODD 08 „Muncă decentă și creștere economică”.

Metodologie

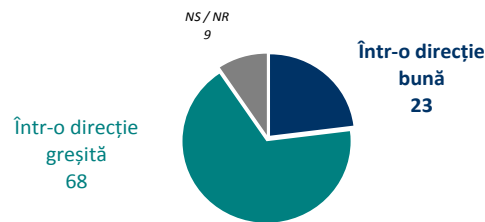
Pe baza structurii obiectivelor de dezvoltare durabilă și a temelor de preocupare instituțională aferente acestora, așa cum sunt ele explicitate în SNDDR 2030 (pp. 37-41), echipa ARDA, împreună cu partenerii din cadrul SGG (DSG și DDD), a operaționalizat o listă de indicatori de opinie publică, pe următoarele teme de interes:

- Percepția generală asupra stării economiei și încadrării în muncă;
- Identificarea percepției populare asupra mediului economic și de afaceri;
- Identificarea percepției populare asupra relațiilor dintre stat și mediul economic;
- Identificarea percepției populare privind situația locurilor de muncă și perspectivele din domeniu;
- Identificarea percepției populare asupra condițiilor de muncă;
- Identificarea percepției populare asupra veniturilor obținute din muncă.

1. Climatul social general

Q01 DIRECȚIA LUCRURILOR

Q01. În general, considerați că România în momentul de față se îndreaptă într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?

Comparativ cu luna precedentă (în care procentele au fost 60% pentru „într-o direcție greșită” și 25% pentru „într-o direcție bună”), la momentul efectuării barometrului RD 13 (februarie 2021), 68% dintre respondenți considerau că România se îndreaptă într-o direcție greșită, față de 23% care considerau că se îndreaptă într-o direcție bună.

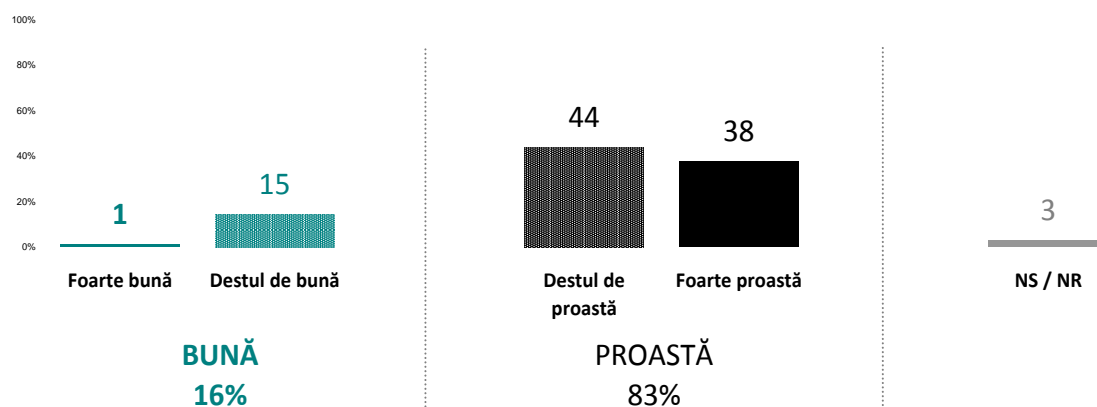
Se constată, deci, o ușoară deteriorare a climatului social general. Aceasta se datorează, probabil, incertitudinilor induse de evoluția pandemiei, dar și de scumpirile de la începutul anului.

Procentajul celor care consideră că direcția este „greșită” este, totuși, foarte mare.

2. Percepția generală asupra stării economiei și încadrării în muncă

Din motive de argumentare logică, vom începe această analiză cu întrebarea **Q03** „Cum considerați că este situația economiei României în momentul de față?”

Q03. Cum considerați că este situația economiei României în momentul de față?

Răspunsurile oferă o imagine oarecum neașteptată, nu atât prin aprecierea generală, cât prin faptul că este foarte categorică: 83% dintre respondenți consideră că situația economiei este proastă față de numai 16%, care consideră că este bună. Trebuie observat, însă, că 38% consideră situația „foarte proastă” și doar 1% „foarte bună”. În plus, trebuie să remarcăm procentul foarte mic (3%) al celor care nu știu sau nu răspund, fapt care indică o asumare ridicată a acestei problematici.

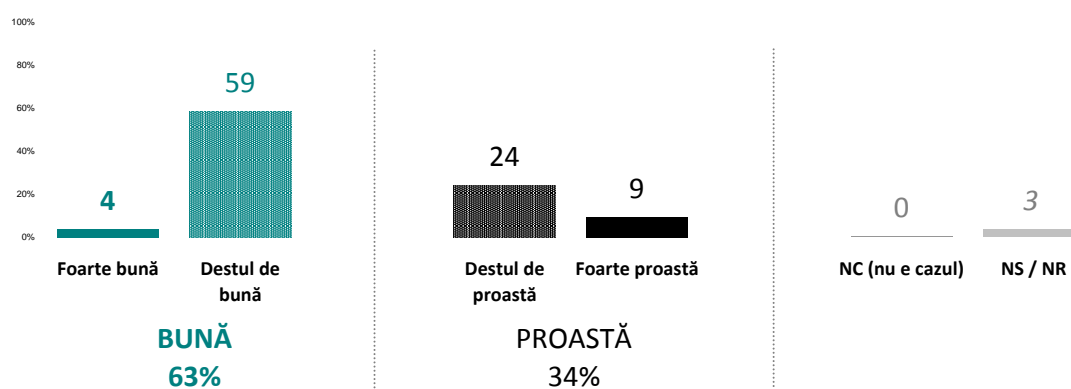
De ce spunem că este un rezultat surprinzător? În primul rând pentru că, de obicei, la un asemenea tip de întrebări marea majoritate a răspunsurilor se concentrează pe porțiunea mediană (destul de bună/destul de proastă). În cazul de față, procentajul foarte mare al celor care au răspuns „foarte proastă” indică mai mult decât o apreciere, indică o atitudine. Este destul de evident, chiar și fără cifre statistice, că această apreciere este nu doar subiectivă, ci și, în mare măsură, eronată. De aceea, credem că trăsătura esențială care se

desprinde din acest răspuns este cea de neîncredere în modul în care evoluează, la acest moment, mecanismele de gestionare a economiei.

Pe de altă parte, această imagine trebuie interpretată în corelație cu răspunsurile la următoarea întrebare **Q04**: „Cum considerați că este situația financiară a gospodăriei dvs. în situația de față?”

Cum considerați că este situația în momentul de față în privința următoarelor aspecte?

Q04. Situația financiară a gospodăriei Dvs

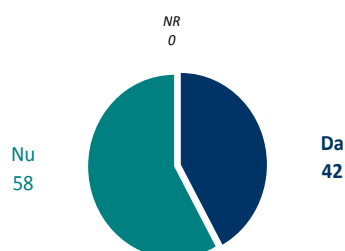
După cum se observă, aproape două treimi dintre respondenți apreciază situația financiară a propriei gospodării ca fiind „bună”, în timp ce o treime o consideră „proastă” și, în această categorie, doar 9% ca „foarte proastă”.

Prin compararea răspunsurilor la întrebările **Q03** și **Q04**, rezultă implicit elementul de nesiguranță vizavi de viitor. Majoritatea respondenților sunt relativ mulțumiți de situația personală de moment, dar resimt ca o spaimă profundă situația generală de perspectivă. Cu alte cuvinte, criza economică asociată restrângerii activităților din perioada pandemiei este văzută ca un pericol direct la o situație momentan stabilă.

Q42. În momentul de față aveți un loc de muncă, sau nu?

Vom reveni la răspunsurile la această întrebare, spre finalul analizei, dar este important să o avem în vedere de la început.

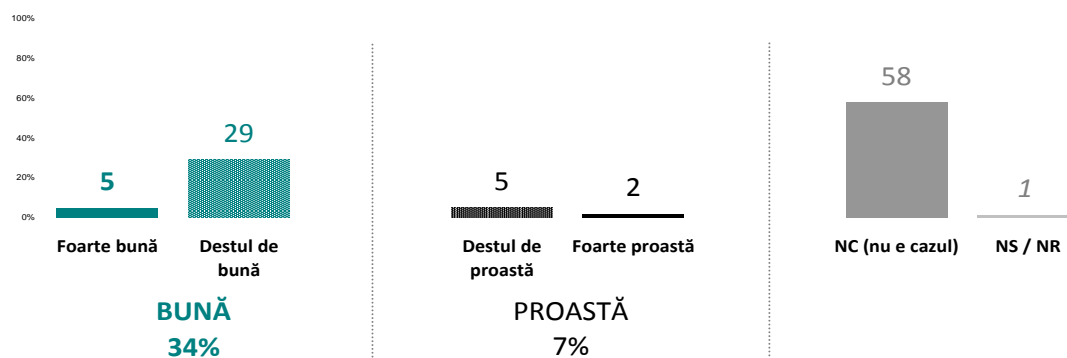
Q42. În momentul de față, aveți un loc de muncă sau nu?

Conform răspunsurilor, 42% dintre respondenți declară că au un loc de muncă, în momentul de față, în timp ce 58% nu au un loc de muncă. Trebuie să avem în vedere că o parte dintre respondenți sunt încă elevi sau studenți, în timp ce alt segment, destul de consistent, este reprezentat de pensionari. Chiar și așa, raportul dintre cei încadrați în muncă și ceilalți nu este satisfăcător din punct de vedere socio-economic.

Cum considerați că este situația în momentul de față în privința următoarelor aspecte?

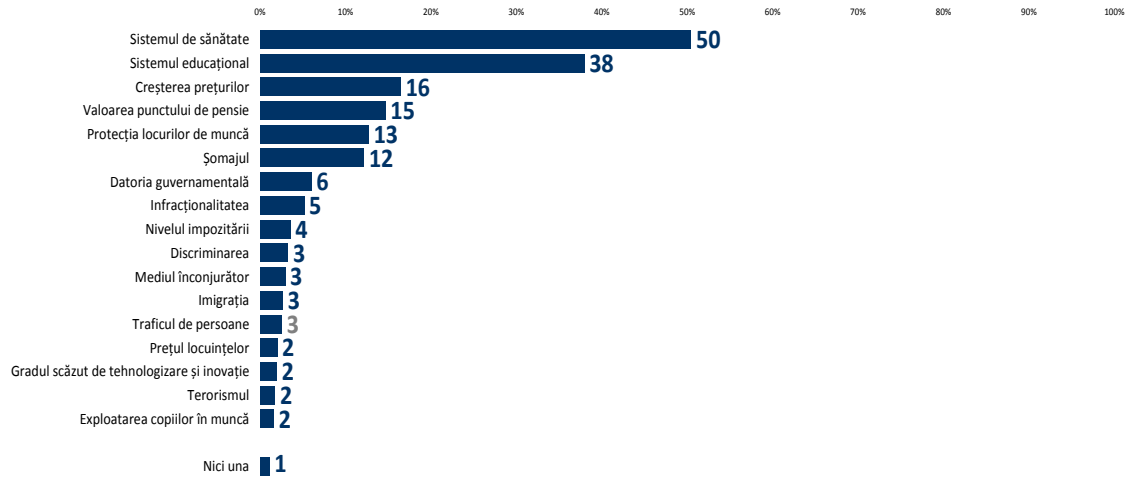
Q05. Situația locului Dvs. de muncă

În ceea ce privește situația locului de muncă, 34% dintre respondenți susțin că este bună, față de doar 7% care susțin că este proastă (firește, 58% dintre respondenți, după cum am văzut, declară că nu au un loc de muncă).

Am evidențiat răspunsurile la aceste întrebări pentru a putea analiza mai clar răspunsurile la întrebarea **Q02**.

Q02. Care credeți că sunt cele mai importante două probleme cu care se confruntă România în prezent, dintre următoarele?
RĂSPUNSURI MULTIPLE (DOUĂ OPȚIUNI). PROCENTE CUMULATE

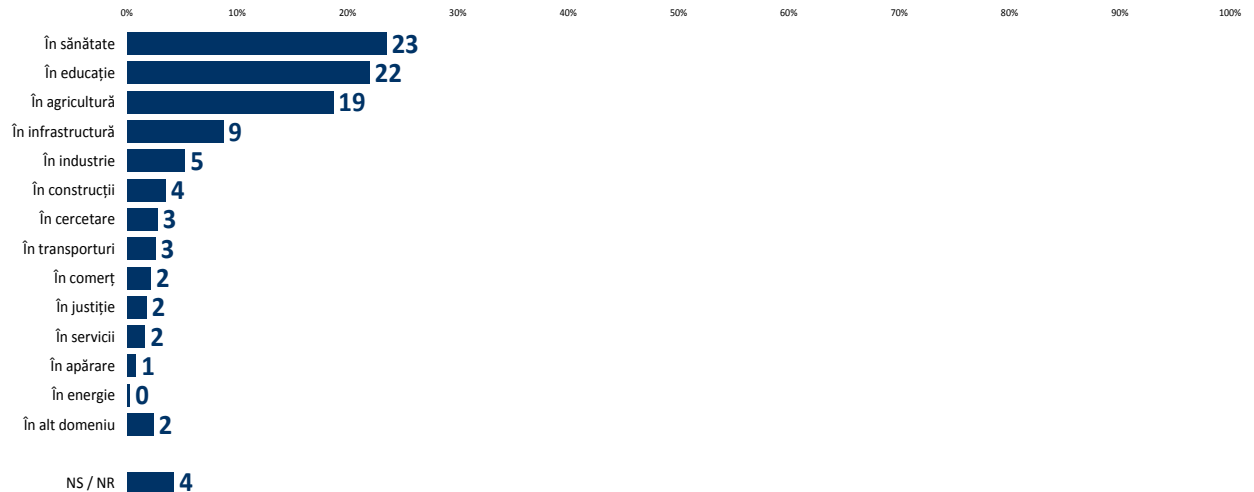
În acest context, respondenții consideră că cele mai importante două probleme cu care se confruntă România în prezent sunt sistemul de sănătate și sistemul educațional. Șomajul apare doar pe locul 6, cu mult în urma primelor două probleme amintite.

Este evident că orientarea răspunsurilor către problemele din sănătate este un efect direct al pandemiei, al prelungirii nedefinite a stării de alertă și al evenimentelor nefericite din spitale din ultima vreme. Situația din sistemul de educație este, de asemenea, influențată direct de pandemie întrucât, în această perioadă, părinții s-au aflat mult mai aproape de problemele copiilor în condițiile suspendării cursurilor fizice.

Dacă ignorăm, însă, reacția emoțională vizavi de sistemul de sănătate și educație, observăm că procentele cumulate ale problemelor economice (creșterea prețurilor, valoarea punctului de pensie, protecția locurilor de muncă, șomajul, datoria guvernamentală, nivelul impozitării) se ridică la cca. 60%, adică reprezintă nucleul dur al problemelor. În momentul în care pandemia va înceta, este de așteptat ca problemele economice să explodeze.

Q06. Dacă ați fi avea putere de decizie, în ce sector ați investi prioritar pentru a stimula dezvoltarea economică a țării?

RĂSPUNS UNIC

În mod firesc, la această întrebare răspunsurile sunt un ecou la aprecierea privind problemele României. Majoritatea respondenților indică sănătatea și educația ca sectoare prioritare pentru dezvoltarea economică a țării.

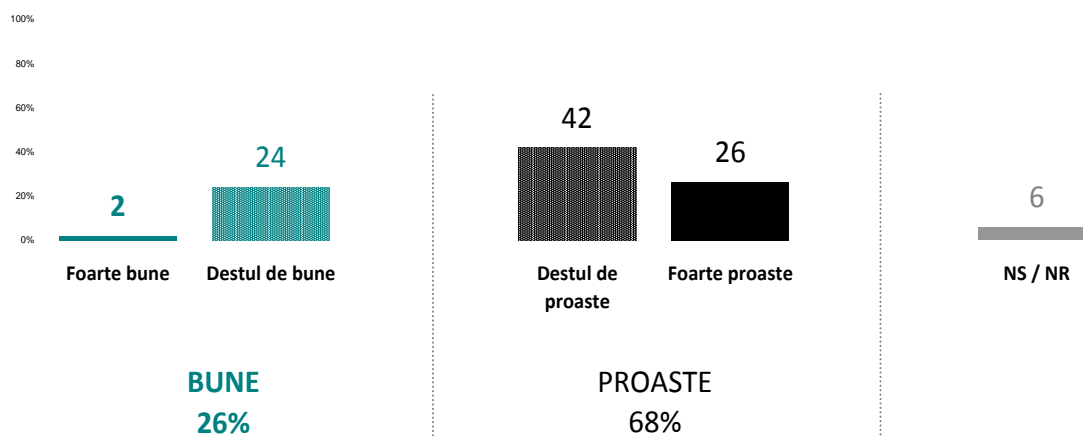
Bineînțeles că pentru o persoană cu o minimă pregătire economică, aceste răspunsuri indică o percepție deformată asupra situației de fapt. „Prioritar” presupune o acțiune care să dea rezultate semnificative în timp scurt, or, nici educația și cu atât mai puțin sănătatea nu stimulează economia pe termen scurt.

Interesant este, însă, că al treilea răspuns, în ordinea frecvenței, apropiat de primele două, este „agricultura”. Având în vedere că valoarea adăugată în sectorul agricol este mică, nu putem decât să tragem un semnal de alarmă referitor la această opțiune a populației. Practic, marea majoritate a românilor s-a întors la o percepție de tip pre-industrial a societății.

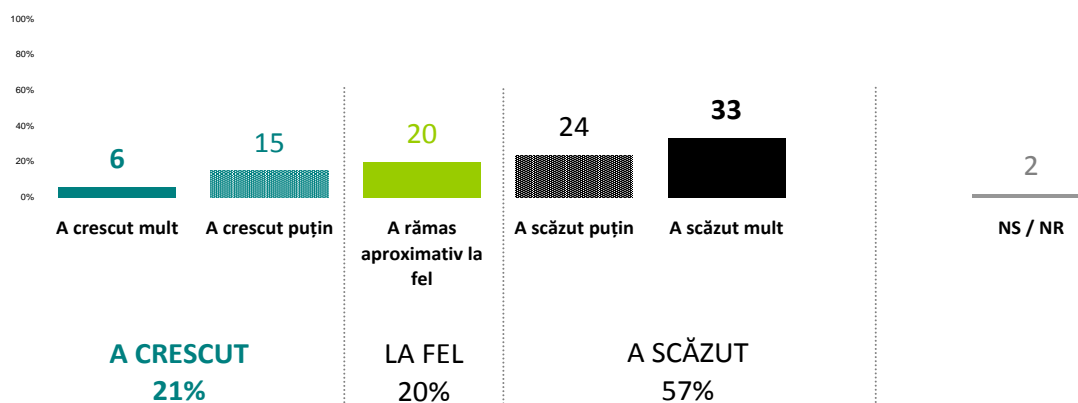
Un alt factor explicativ ar putea fi ponderea foarte ridicată a cheltuielilor cu alimentele în bugetul familial al românilor. Suprapunând această observație peste o istorie relativ recentă a penuriei de alimente, apare o temere socială legată de securitatea alimentară.

Q08. Cum considerați că sunt condițiile de muncă în România în momentul de față?

Q09. Din câte știți Dvs, nivelul de trai în România a crescut, a scăzut sau a rămas la fel față de anii anteriori?

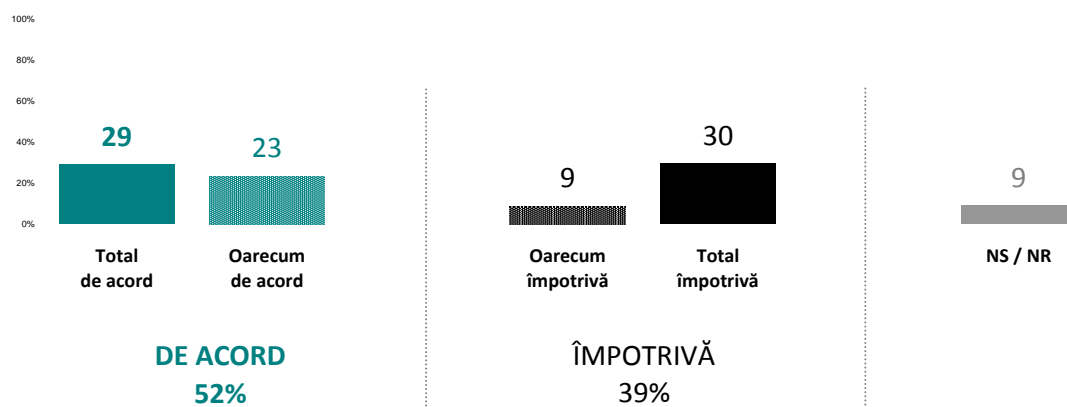

În acord cu răspunsurile anterioare, care subliniau neîncrederea și teama de viitor, se situează și răspunsurile la întrebările **Q08** și **Q09**. Peste două treimi (68%) dintre respondenți consideră condițiile de muncă din România ca fiind „proaste”, față de numai 26% care le apreciază ca „bune”. De remarcat diferența mare între opțiunea „foarte proaste” (26%) și „foarte bune” (2%).

În privința percepției asupra nivelului de trai, constatăm că peste jumătate (57%) din eșantion consideră că nivelul de trai a scăzut. Mai îngrijorător este că distribuția răspunsurilor este exponențială, ceea ce înseamnă că percepția înrăutățirii este dinamică, în sensul unui cerc vicios între percepția față de un

anume moment anterior și percepția față de momentul actual („măine va fi, fatalmente, mai rău decât azi!”).

Q07. În ce măsură sunteți de acord sau nu cu adoptarea monedei euro în România și renunțarea la leu?

În analiza răspunsurilor la întrebarea cu care încheiem această secțiune, observăm, în primul rând, distribuția acordului privind adoptarea monedei euro în România. Remarcăm un relativ echilibru între opinii (52% dintre respondenți sunt de acord cu această măsură, față de 39% împotriva).

Totuși, se constată că distribuția este polarizată, cei mai mulți intervieuați optând pentru variantele extreme: „total de acord” sau „total împotriva”. Interpretarea acestei distribuții trimite la sensul întrebării. De fapt, această întrebare caută să determine poziționarea față de o integrare mai accentuată în economia europeană sau, dimpotrivă, opțiunea pentru o mai mare independență economică a României.

3. Mediul economic și de afaceri

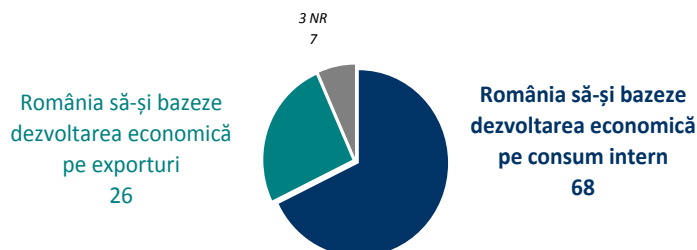
Pachetul de întrebări Q10-Q21 sondează opiniile respondenților referitoare la mediul economic și de afaceri din România.

Q10. În privința economiei românești, părerile sunt împărțite.

Unii consideră că este mai bine ca România să-și bazeze dezvoltarea economică îndeosebi pe exporturi.

Alții, din contră, consideră că este mai bine ca România să se bazeze îndeosebi pe consum intern.

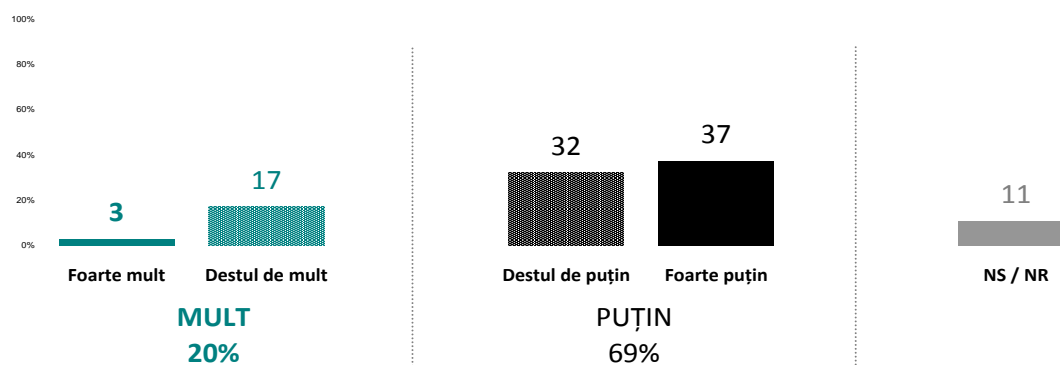
Dvs. cu care din aceste opinii sunteți mai degrabă de acord?

La această întrebare, 68% dintre respondenți consideră că România trebuie să-și bazeze dezvoltarea economică pe consum intern, față de 26% care cred că România trebuie să-și bazeze dezvoltarea economică pe exporturi. Dezechilibrul este major și ilustrează tendința românilor de a aprecia un comportament economic autarhic.

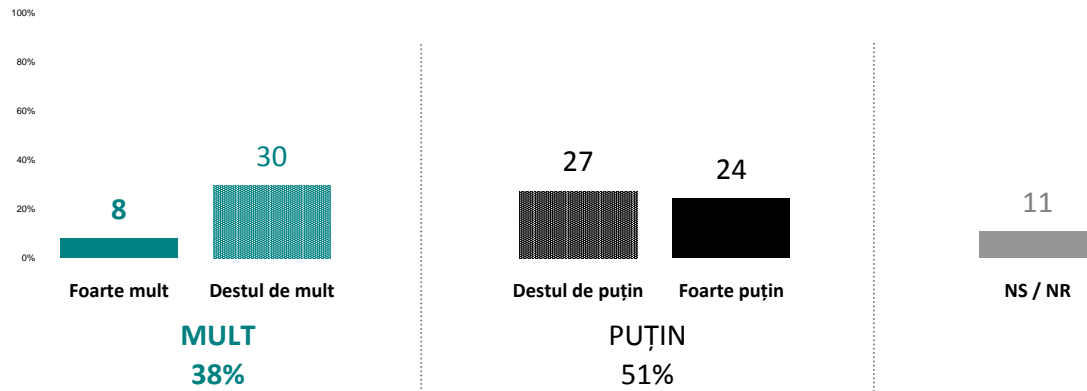
Q11. În ce măsură considerați că băncile

contribuie la îmbunătățirea nivelului de dezvoltare a României?

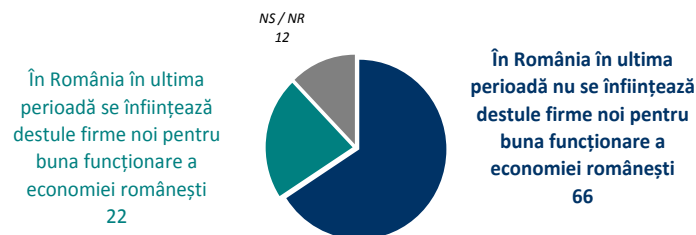
Această tendință se observă și în aprecierea contribuției băncilor la nivelul de dezvoltare a țării. Practic, numai o cincime dintre respondenți consideră că băncile sunt un instrument (indispensabil) al dezvoltării economice.

Q12. În ce măsură considerați că investițiile străine de capital contribuie la îmbunătățirea nivelului de dezvoltare a României?

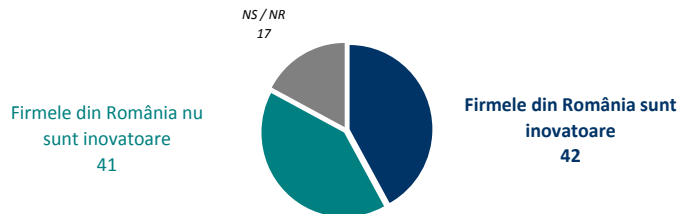
Situația este ceva mai echilibrată în aprecierea rolului investițiilor străine de capital, dar și aici este dezamăgitor faptul că numai 38% dintre români consideră investițiile străine ca un instrument modern de dezvoltare economică.

Q13. În privința firmelor nou înființate din România, părerea sunt împărțite. Dvs. cu care din aceste opinii sunteți mai degrabă de acord?

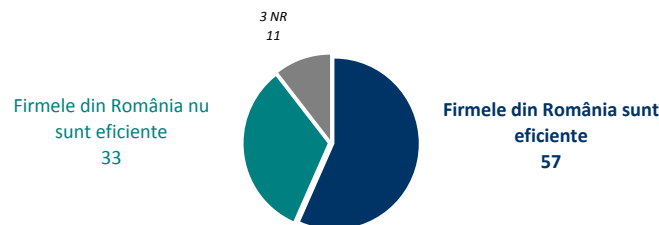
În acord cu răspunsurile la întrebările anterioare, răspunsurile la întrebarea Q13 ilustrează nemulțumirea față de lipsa firmelor noi. 66% dintre respondenți consideră că nu se înființează suficiente firme noi în România. Este acest răspuns o reacție la dominanța firmelor străine? Greu de apreciat! Aici ar trebui o cercetare focalizată.

**Q14. În privința firmelor din România, părerile sunt împărțite.
Dvs. cu care din aceste opinii sunteți mai degrabă de acord?**

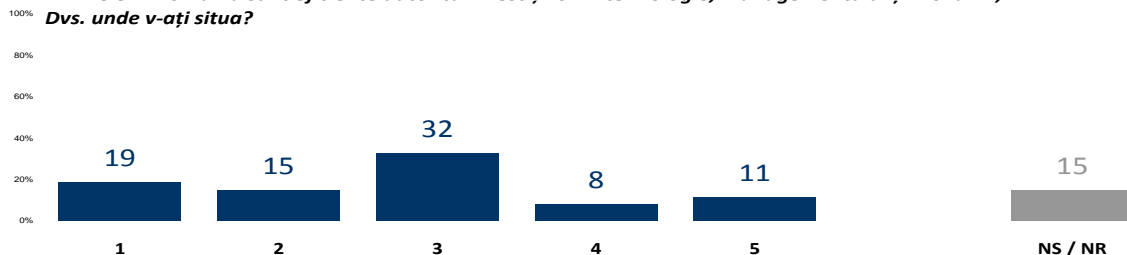
În privința capacității de inovare a firmelor din România, părerile sunt egal împărțite (42% față de 41%).

**Q15. În privința firmelor din România, părerile sunt împărțite.
Dvs. cu care din aceste opinii sunteți mai degrabă de acord?**

În privința eficienței, însă, prevalează opinia pozitivă, 57% dintre respondenți considerând că firmele din România sunt eficiente.

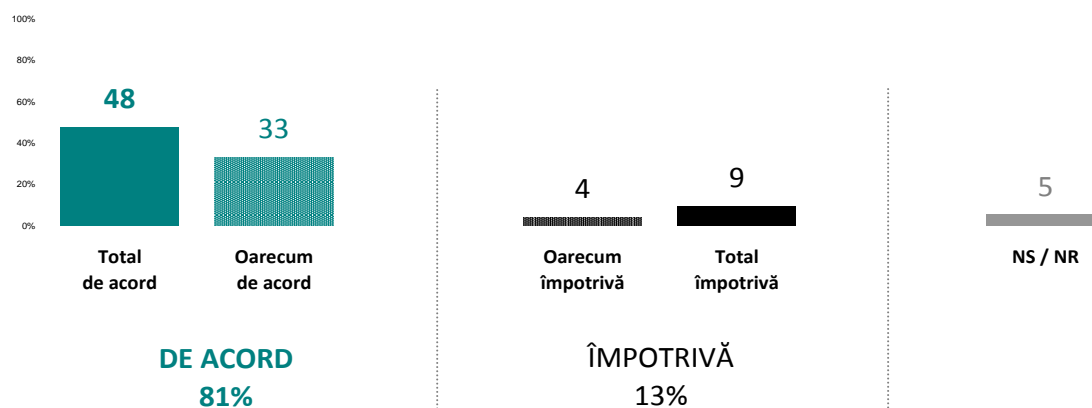
**Q16. Pe o scală de la 1 la 5, unde 1 înseamnă
"Firmele în România sunt eficiente datorită costului redus al forței de muncă",
iar 5 înseamnă
"Firmele în România sunt eficiente datorită investițiilor în tehnologie, managementului și inovării",
Dvs. unde v-ați situa?**

La întrebarea privind cauza eficienței firmelor, răspunsurile sunt foarte dispersate, observându-se totuși o prevalență a opiniei că eficiența firmelor este legată de costul redus al forței de muncă.

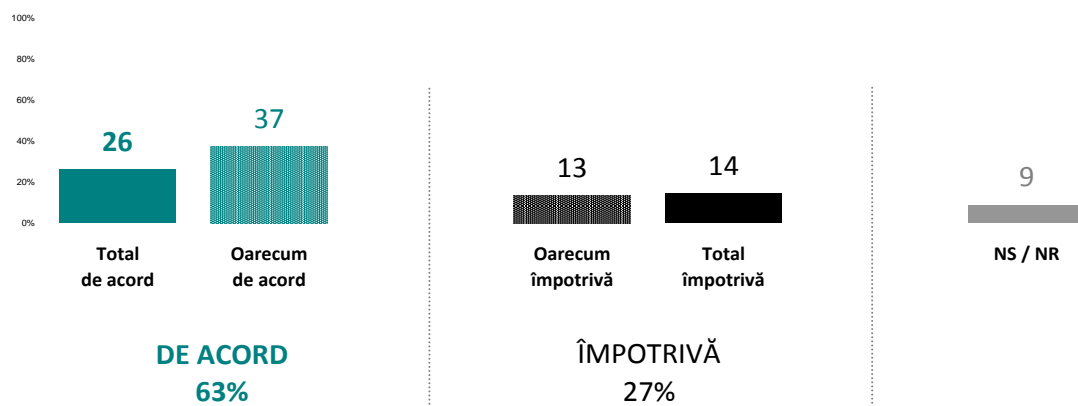
Pe ansamblu, din răspunsurile la întrebările **Q13-Q16**, se desprinde o opinie generală favorabilă firmelor, ca motor economic. Subtextul este, însă, acela că firmele se încadrează în categoria „mici și mijlocii” și că ele sunt cu management și cu capital (majoritar) românesc .

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind mediul de afaceri în România?
Q17. Românii au spirit întreprinzător

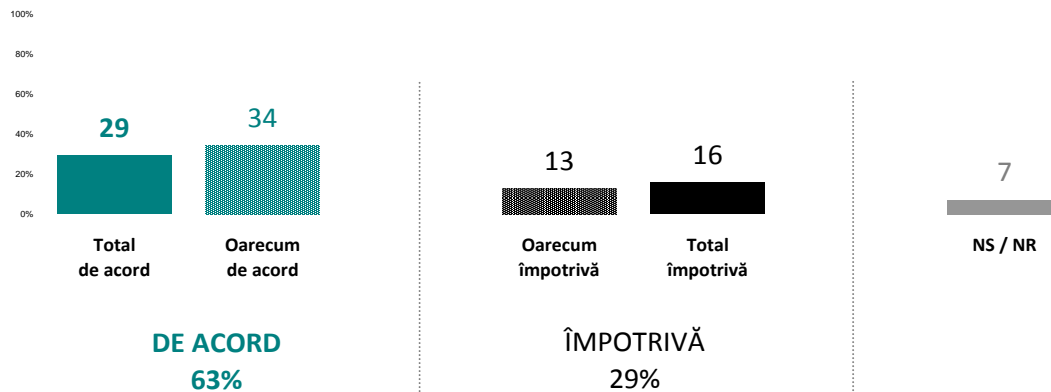
Marea majoritate a respondenților (81%) consideră că românii au spirit întreprinzător.

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind mediul de afaceri în România?
Q18. Mediul de afaceri în România este favorabil dezvoltării durabile

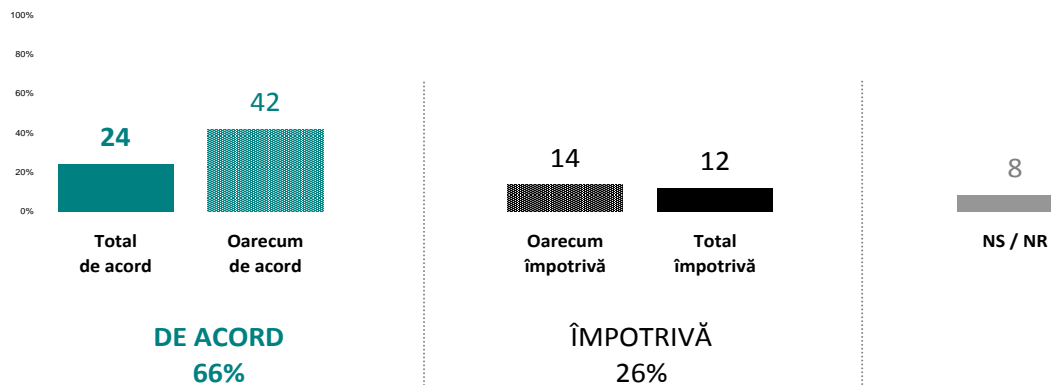
O majoritate mai mică (63%) dintre respondenți consideră că mediul de afaceri în România este favorabil dezvoltării durabile.

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind mediul de afaceri în România?
Q19. Mediul de afaceri în România este favorabil deschiderii de noi firme

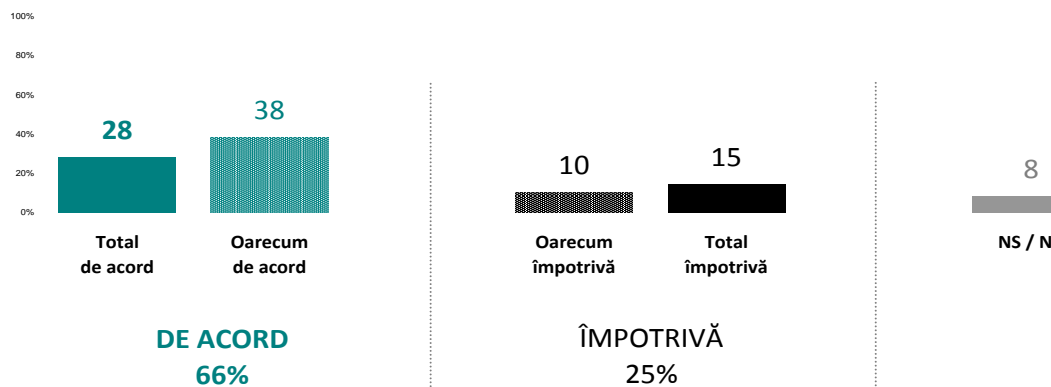
Același procentaj al respondenților (63%) consideră că mediul de afaceri din România este favorabil deschiderii de noi firme.

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind mediul de afaceri în România?
Q20. Mediul de afaceri în România este favorabil funcționării firmelor deja existente

Un procent apropiat, 66%, se înregistrează la acordul cu ideea că mediul de afaceri în România este favorabil firmelor deja existente.

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații privind mediul de afaceri în România?
Q21. Mediul de afaceri în România este favorabil inovării și modernizării tehnologice

Și, în fine, aceeași distribuție a răspunsurilor o întâlnim și la aprecierea măsurii în care mediul de afaceri este favorabil inovării și modernizării tehnologice.

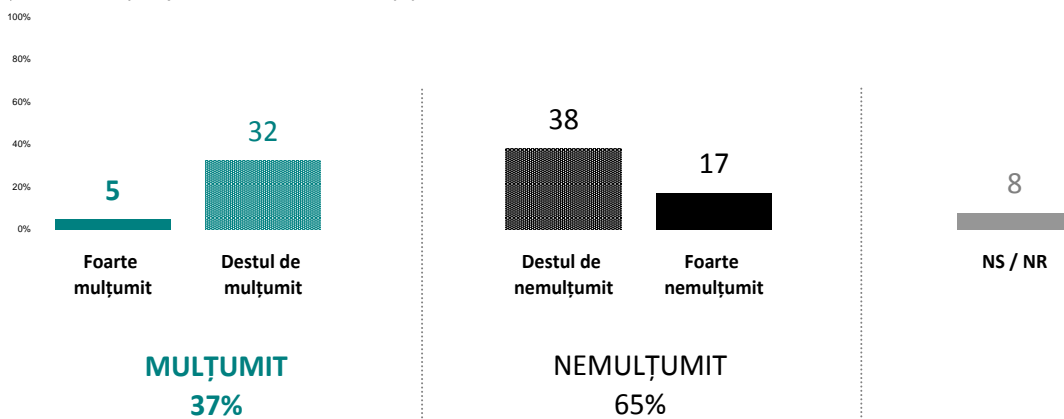
După cum se vede, din răspunsurile la acest pachet de întrebări răzbate o încredere și un nivel ridicat de optimism în capacitatea antreprenorială a românilor și în capacitatea firmelor de a susține o economie durabilă și eficientă. Desigur, avem de-a face cu o percepție subiectivă, care, foarte probabil, nu are același corespondent în realitate. Este important, însă, că există o stare de spirit favorabilă antreprenoriatului și sectorului IMM. Deși noțiunea de întreprinderi mici și mijlocii nu a fost introdusă explicit în chestionar, psihologic, răspunsurile au în vedere în primul rând acest tip de antreprenoriat.

4. Statul și economia

Pachetul de întrebări **Q22-Q36** sondează opiniile respondenților vizavi de acțiunile statului român în domeniul forței de muncă, mediului de afaceri, cercetării și valorificării potențialului economic local.

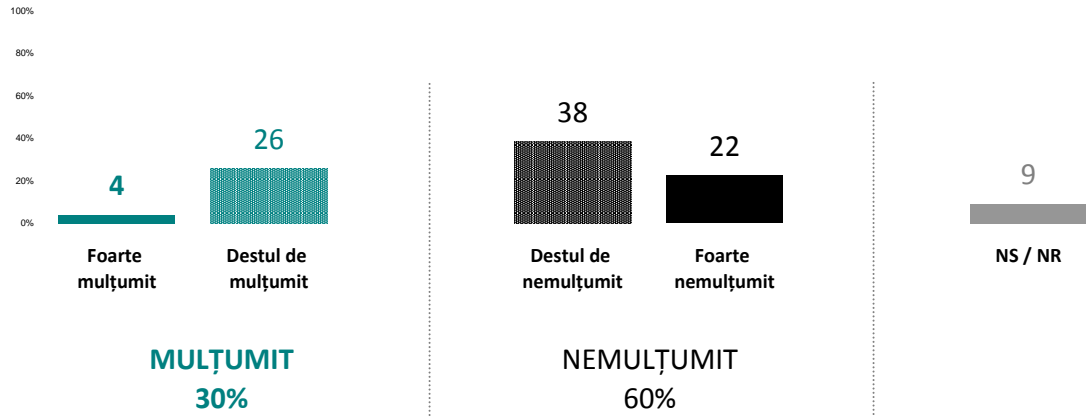
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?

Q22. Asigurarea accesului nediscriminatoriu pe piața muncii pentru femei, bărbați, a persoanelor cu dizabilități și a tinerilor

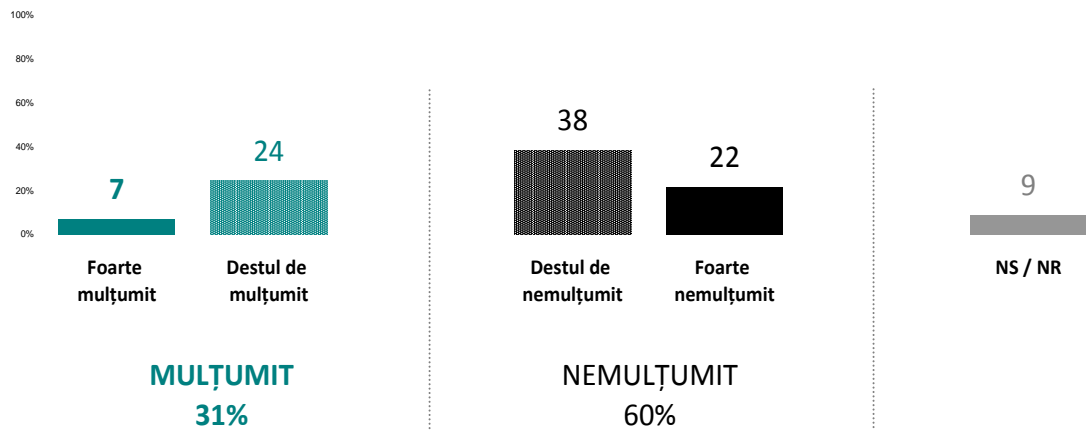

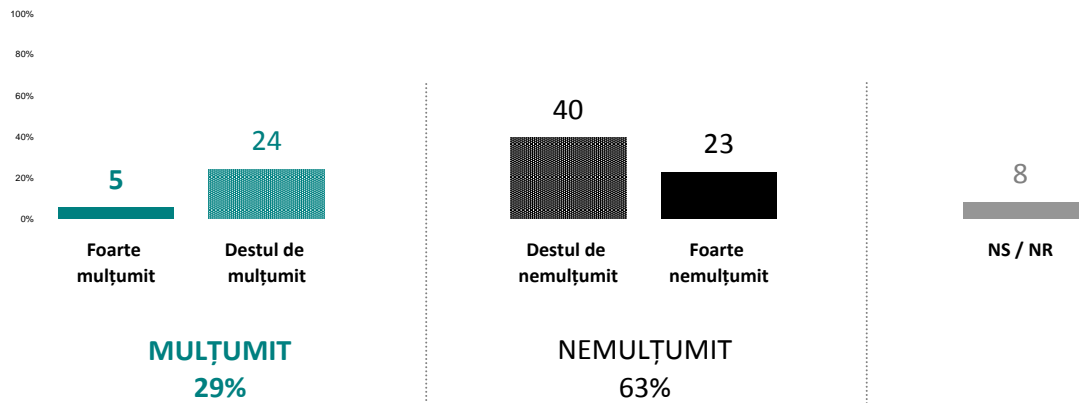
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q23. Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

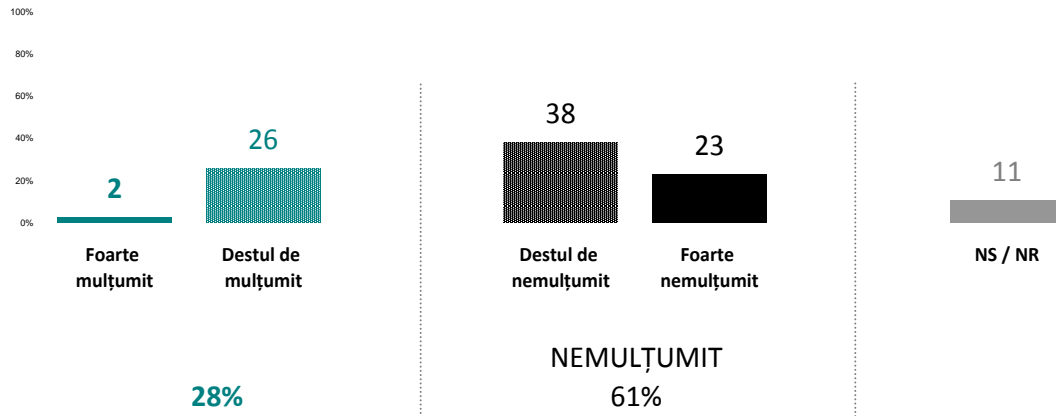
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q24. Sprijinirea tinerilor întreprinzători să creeze firme noi (start up-uri)

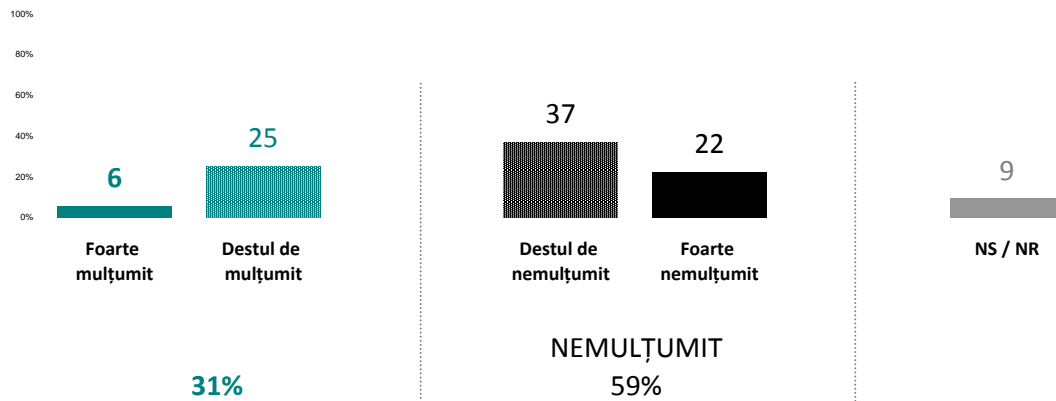
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q27. Promovarea turismului durabil

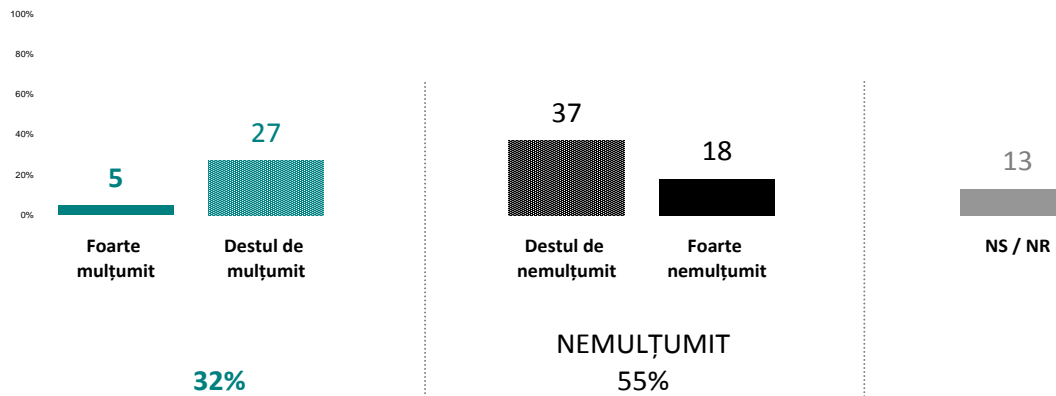
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q32. Încurajarea creativității și inovării în economie

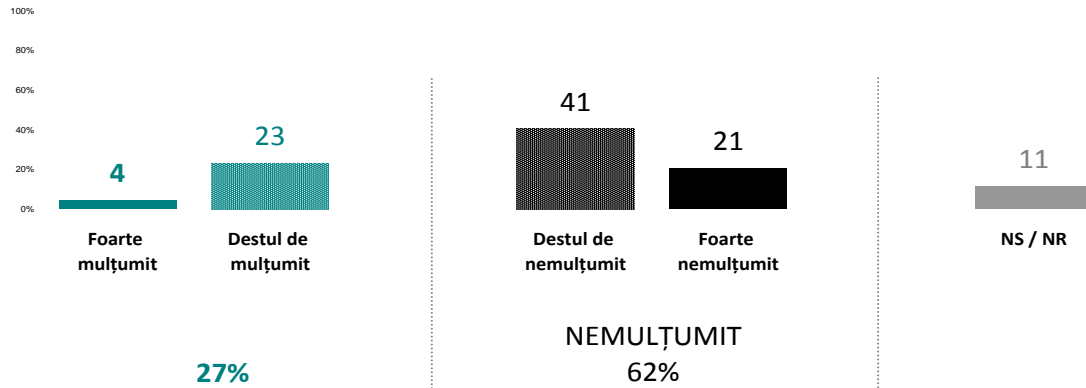
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q33. Asigurarea de facilități pentru copiii mici ai angajaților (creșe, grădinițe)

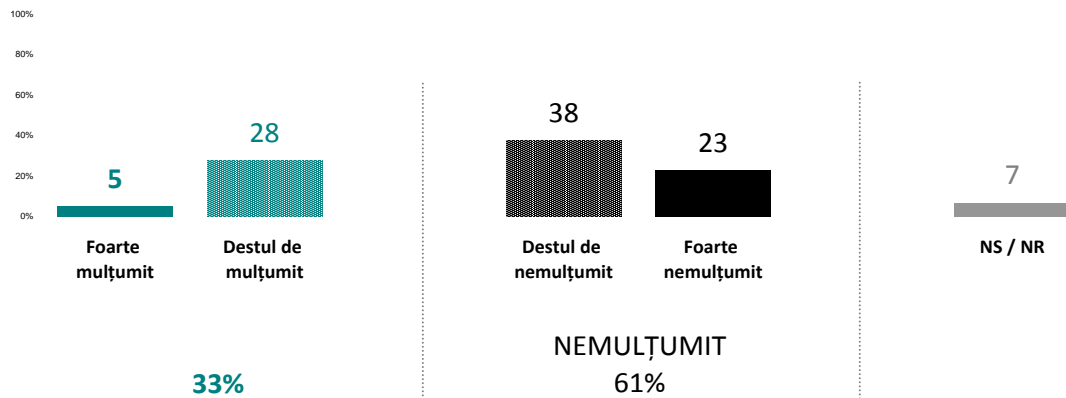
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q34. Sprijinirea firmelor mici și mijlocii să aibă acces la servicii financiare

În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q35. Sprijinirea modernizării tehnologice a economiei

În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q36. Valorificarea potențialului local (economic, turism, tradiții)

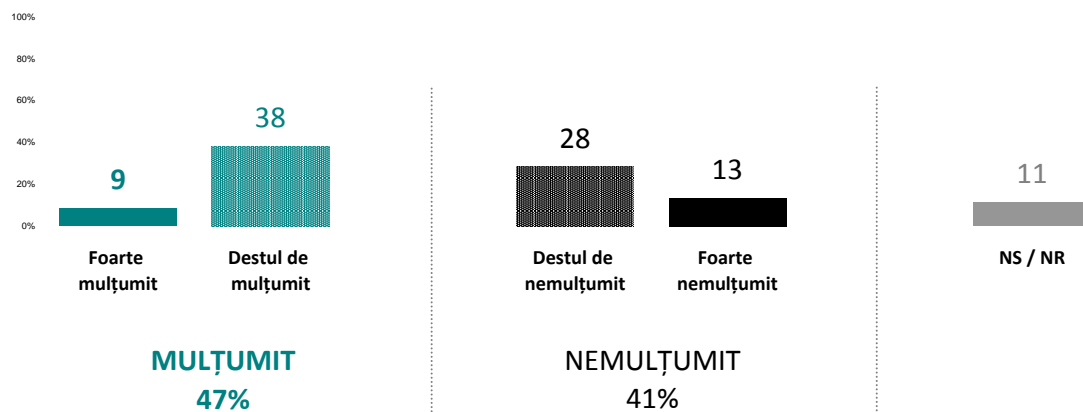

La răspunsurile grupate mai sus, observația generală este că, în privința relației statului cu economia, în rândul respondenților există un bazin de nemulțumire constantă. În toate cazurile, procentajul de nemulțumiți variază între 55% și 65%, deci raportul celor nemulțumiți față de cei mulțumiți este de aproximativ 2 la 1.

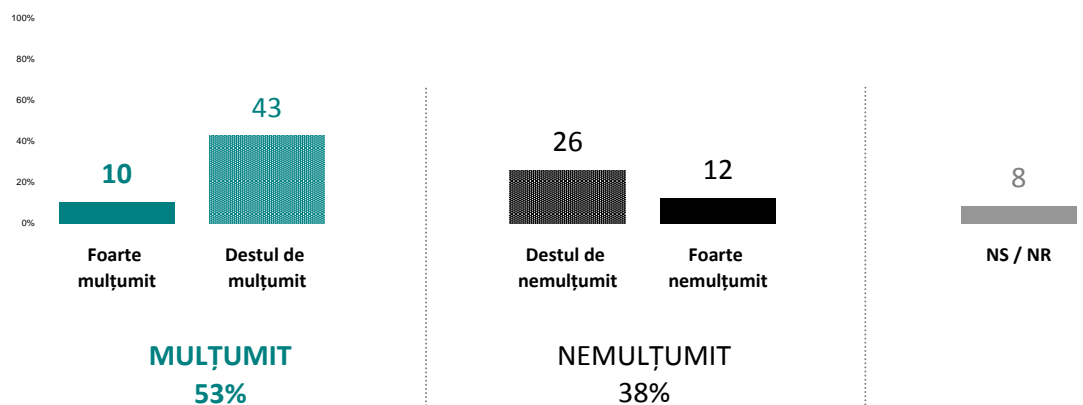
Să observăm că întrebările de mai sus se plasează în domenii care afectează mai puțin majoritatea populației. Răspunsurile nu sunt, deci, în majoritate, rezultatul unor nemulțumiri directe, ci al unei stări de spirit.

Există câteva excepții, după cum urmează.

În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q25. Încurajarea contractelor de muncă cu program flexibil

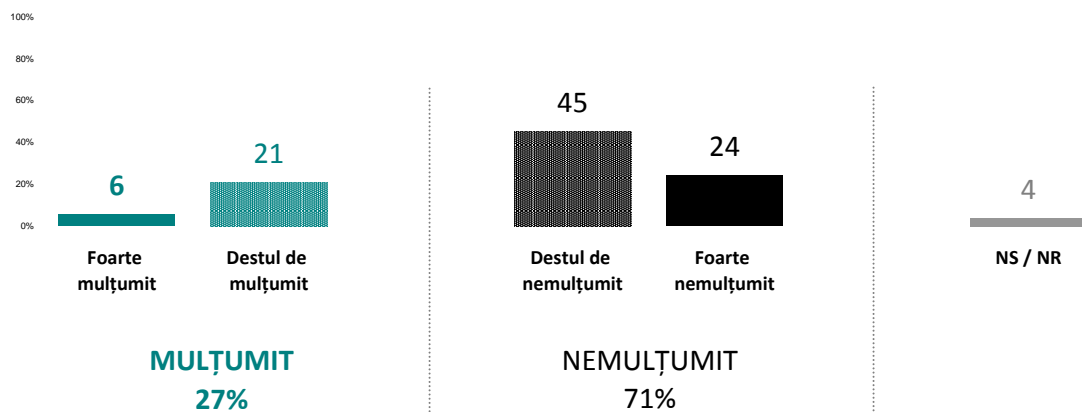
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q26. Încurajarea contractelor de muncă la distanță (munca de acasă) în contextul pandemiei Covid

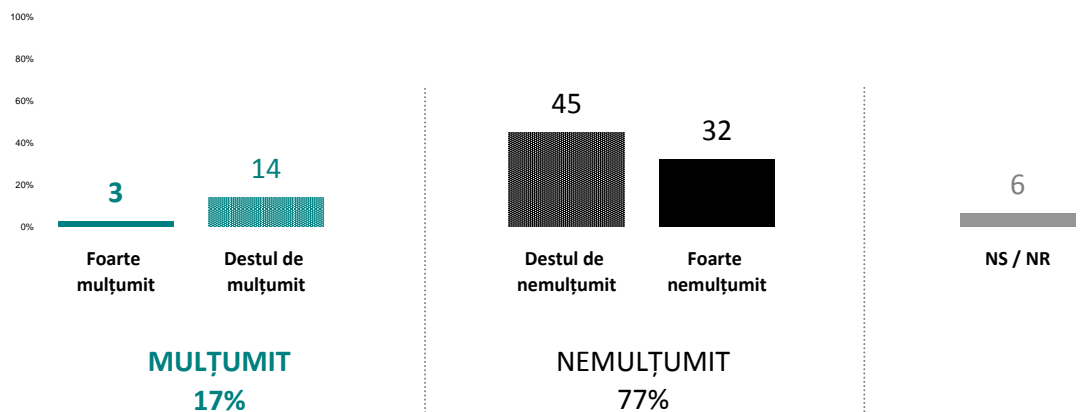
La Q24 și Q25, se observă o relativă satisfacție față de legiferarea sau sprijinul acordate de autorități pentru programul de muncă flexibil și pentru lucrul de acasă. Trebuie să subliniem, însă, că aceste măsuri au fost luate în contextul pandemiei COVID 19 și, mai important, ele au fost impuse în toată Uniunea Europeană. Prin urmare, meritul statului român este minim.

Zonele în care nemulțumirea față de relația stat-economie este mai mare sunt, în mod firesc, cele legate de șomaj și protecție socială.

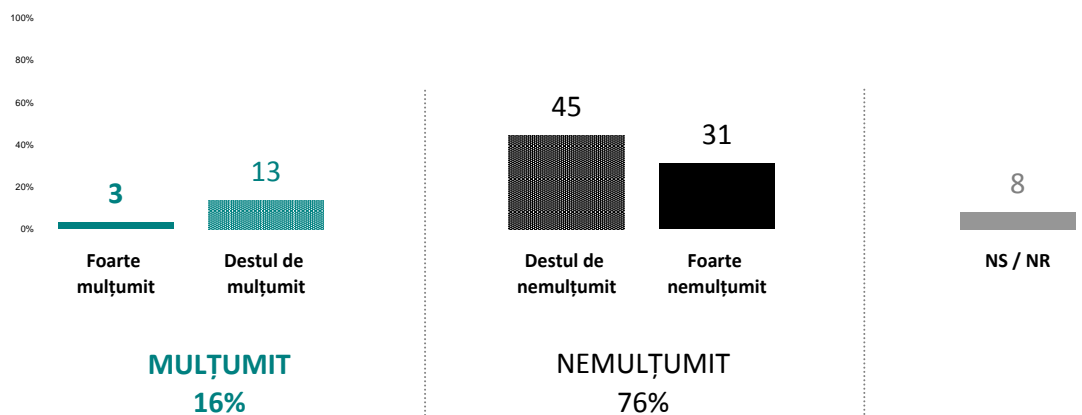
În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q28. Crearea de locuri de muncă decente

În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q29. Combaterea șomajului

În ce măsură sunteți mulțumit de acțiunile statului român în următoarele privințe?
Q30. Combaterea șomajului în rândul tinerilor

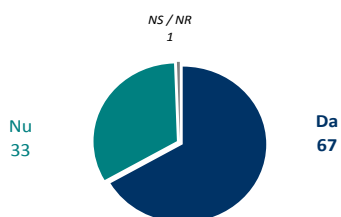
Aici, după cum se vede, procentajul nemulțumiților atinge trei sferturi din numărul respondenților.

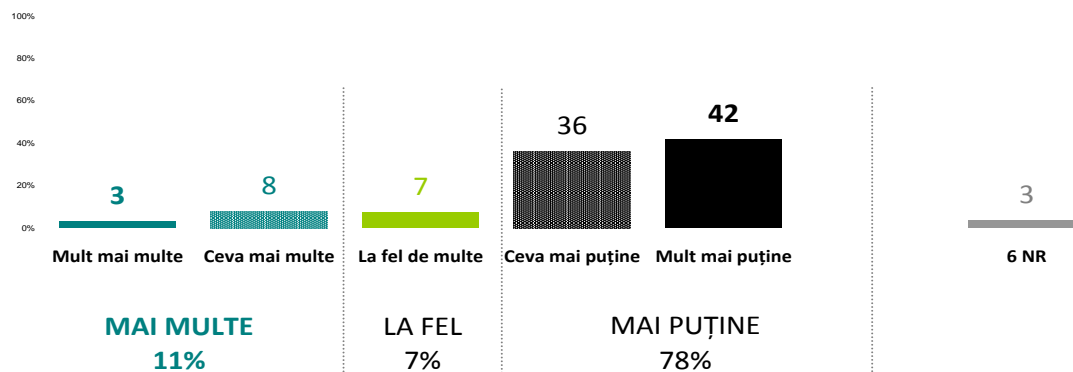
5. Perspectiva locurilor de muncă

Setul de întrebări **Q37-Q39** se referă la percepția asupra perspectivei locurilor de muncă.

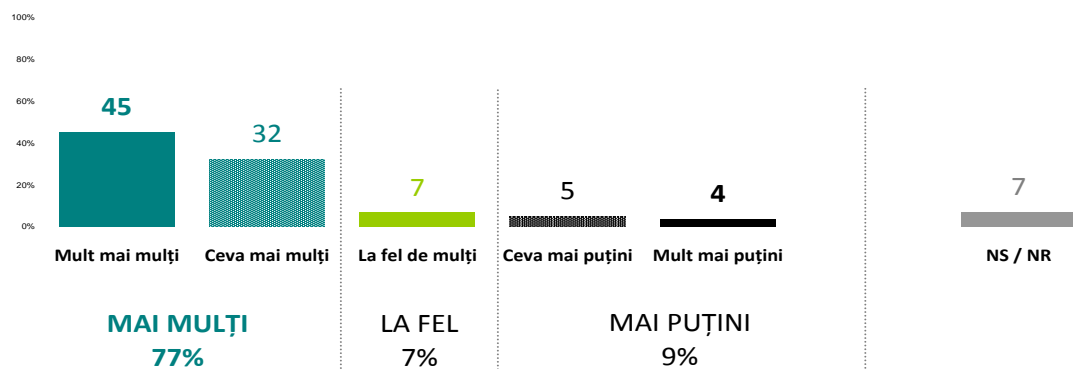
Q37. Cunoașteți persoane afectate de situația din 2020 care și-au pierdut locul de muncă sau sunt în situație de risc de a-și pierde locul de muncă?

Q38. Față de nivelul anului trecut credeți că sunt mai multe sau mai puține posibilități de a găsi un loc de muncă?

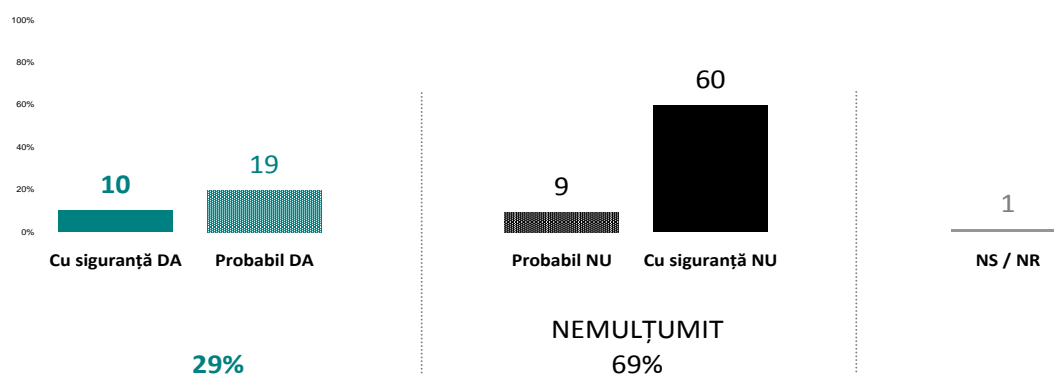

Q39. Față de nivelul anului trecut credeți că sunt mai mulți sau mai puțini șomeri?

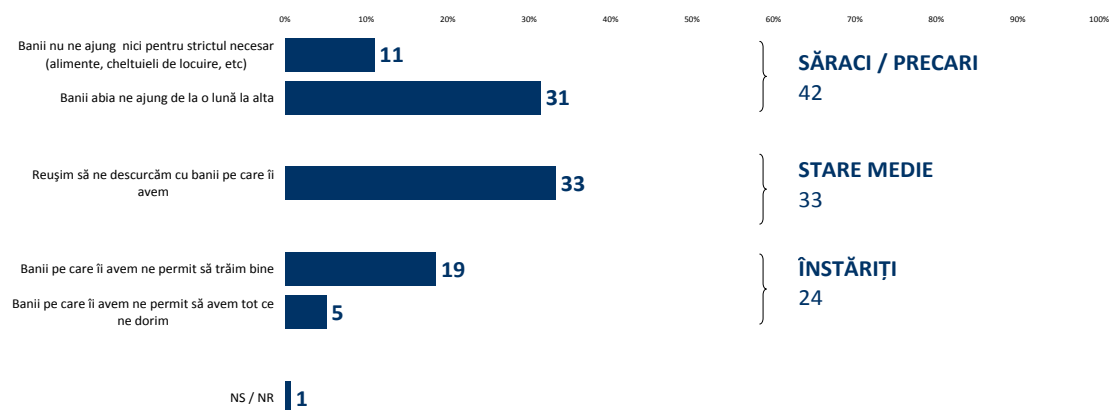
Două treimi dintre respondenți susțin că situația din 2020 a afectat locuri de muncă ale unor cunoscuți. În același timp, percepția net majoritară este că, față de anul trecut există mai puține posibilități de a găsi un loc de muncă și, implicit, că există mai mulți șomeri decât anul trecut. După cum se observă în grafice, procentajele răspunsurilor sunt aproape identice, ceea ce indică o percepție coerentă și categorică.

Q40. Pe viitor, vă gândiți să deschideți o afacere?

Distribuția răspunsurilor la întrebarea **Q40** dezvăluie o perspectivă interesantă. Venind în continuarea unor întrebări care au evidențiat o percepție pesimistă asupra anului pandemiei, nu este surprinzător că 69% dintre respondenți afirmă că nu intenționează să deschidă o afacere în viitor. Pe de altă parte, aceste răspunsuri sunt în contradicție cu răspunsurile referitoare la mediul de afaceri din România și la percepția asupra capacității antreprenoriale a românilor.

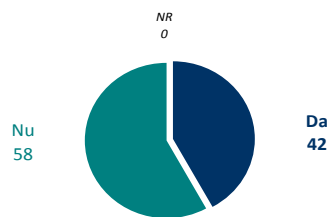
Q41. Din punctul de vedere al veniturilor din familia Dvs., în ce categorie credeți că vă încadrați cel mai bine?

Răspunsurile la întrebarea **Q41** confirmă rezultatele din barometrele și analizele dedicate sărăciei. Imaginea subiectivă este a unei societăți aflate în risc de sărăcire.

Să revenim, acum, la întrebarea **Q42**.

Q42. În momentul de față, aveți un loc de muncă sau nu?

Narativul simplificat ar fi: „Pe de o parte, românii sunt întreprinzători, firmele din România se descurcă, mediul de afaceri ar fi prietenos, dar statul nu încurajează/protejează inițiativa privată. Pe de altă parte, românii sunt, cu precădere, săraci sau aproape de riscul sărăciei, iar locurile de muncă sunt puține. Munca însăși este apanajul unei minorități a societății.”

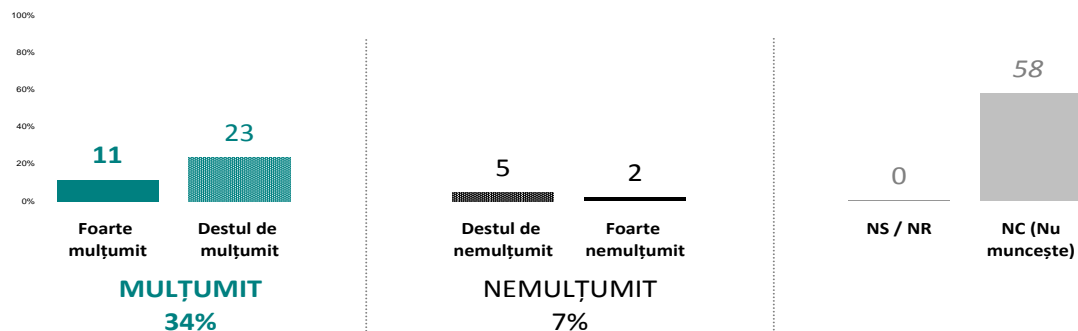
6. Condițiile de muncă

Pachetul de întrebări **Q43-Q52** sondează percepțiile respondenților vizavi de condițiile și atmosfera la locul de muncă.

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

Q43. Măsurile de sănătate și siguranță în muncă

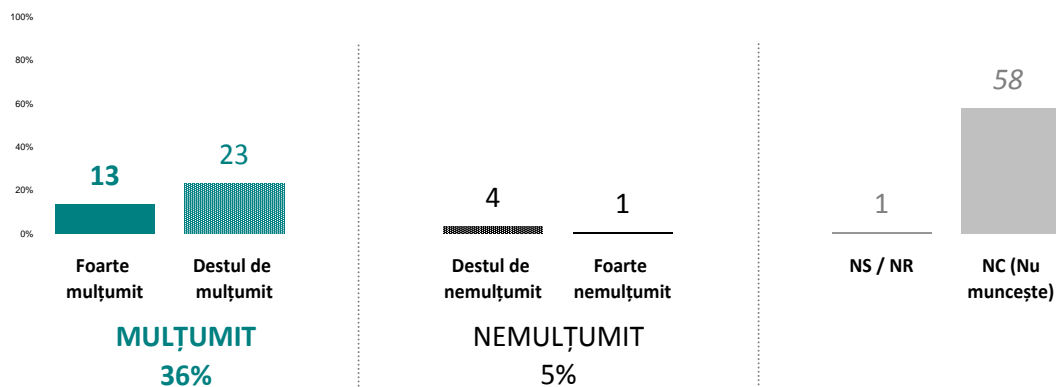

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

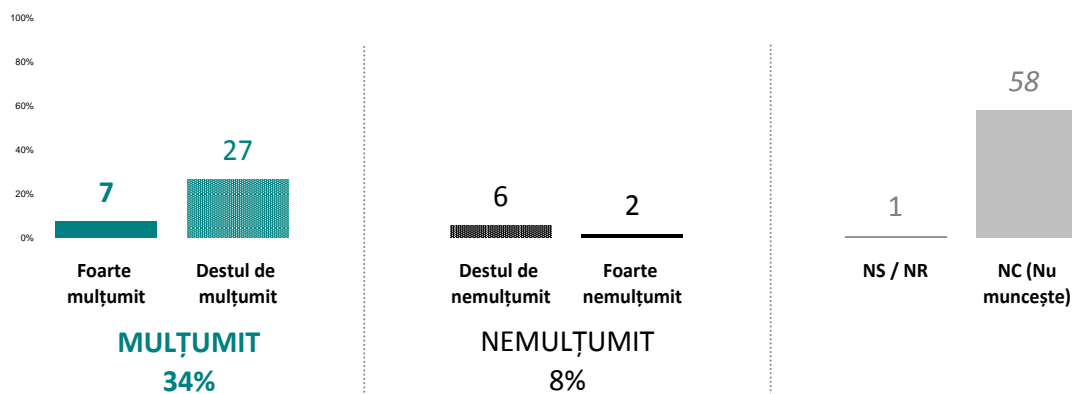
Q44. Atmosfera la locul de muncă

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

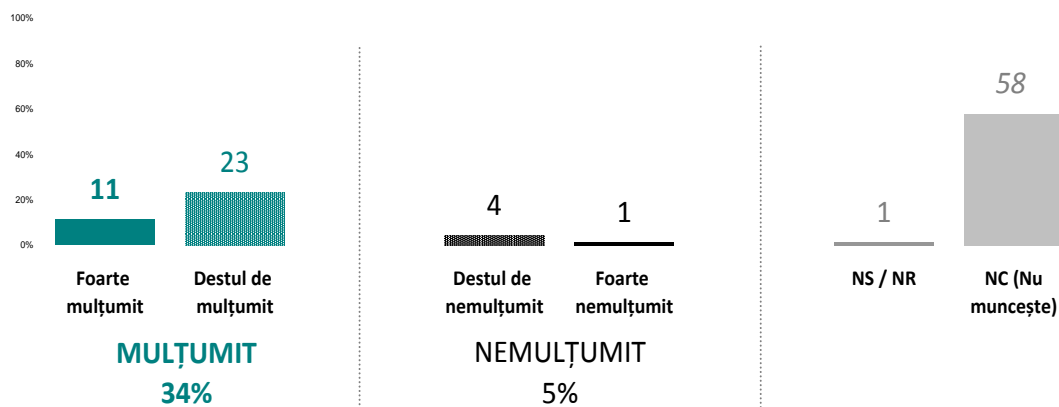
Q45. Echilibrul între viața profesională și cea personală

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

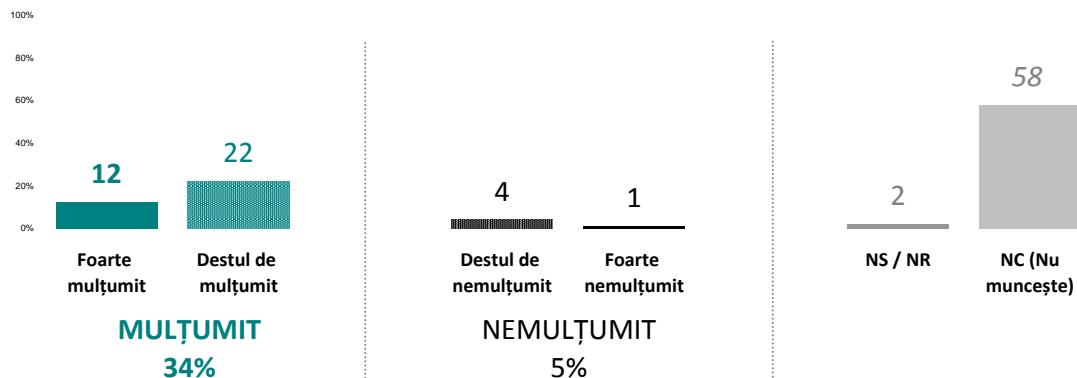
Q46. Dialogul social

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

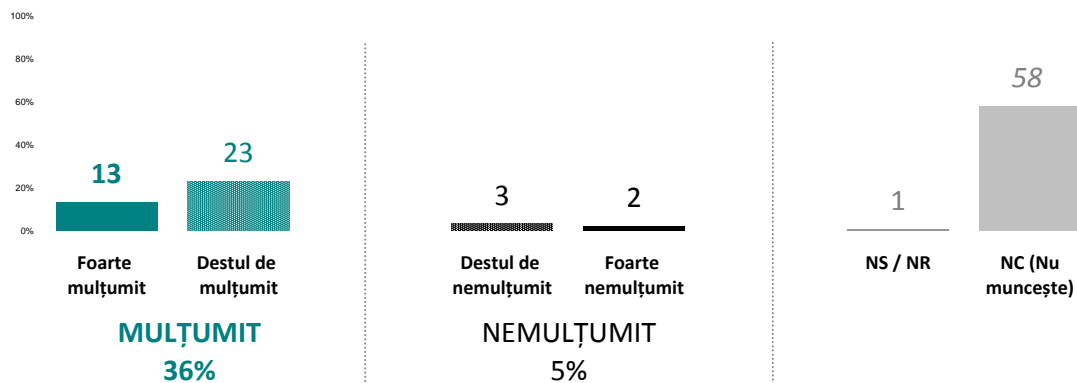
Q47. Egalitatea în drepturi între femei și bărbați (abuzuri și discriminare la locul de muncă)

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

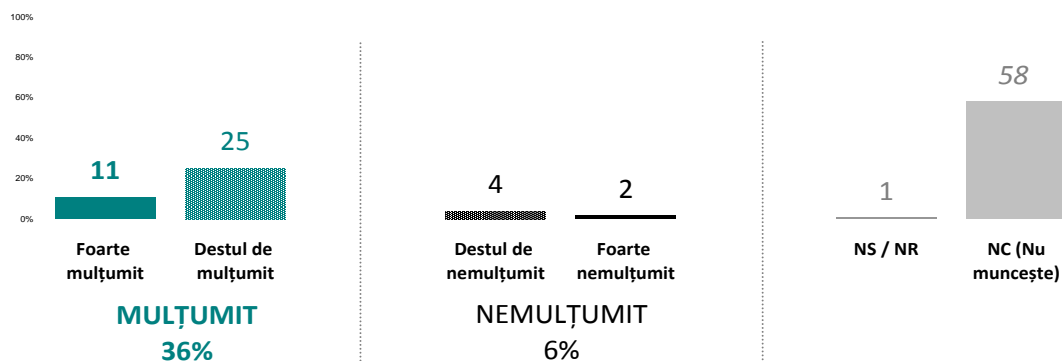
Q48. Protejarea salariaților în vârstă

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele aspecte de la locul Dvs de muncă?

Q49. Formarea profesională

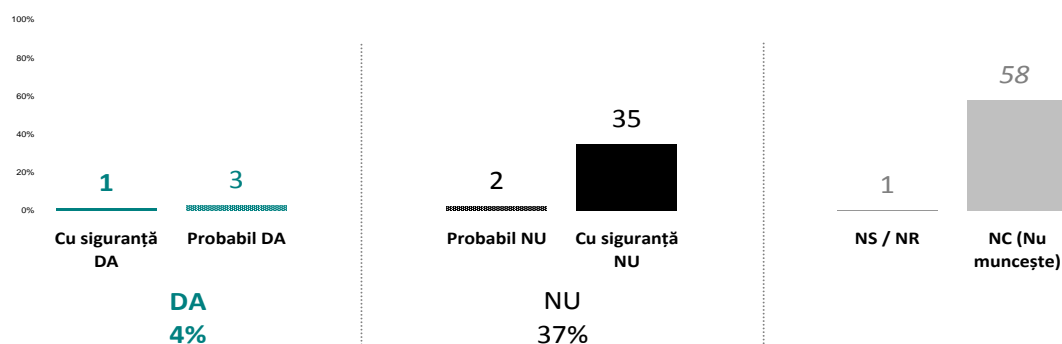
După cum se observă, răspunsurile la întrebările Q43-Q49 sunt aproape identice. Pete trei sferturi dintre cei care au un loc de muncă se declară

mulțumiți de condițiile generale, deși paleta de întrebări a acoperit o plajă largă de situații. Un pic mai multă nemulțumire se distinge la echilibrul între viața profesională și cea personală, precum și la perspectivele de formare și de carieră. Pentru a verifica măsura în care respondenții au fost sinceri, o serie de întrebări au fost reformulate invers.

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Considerați că la locul Dvs de muncă există următoarele forme de discriminare sau nu?

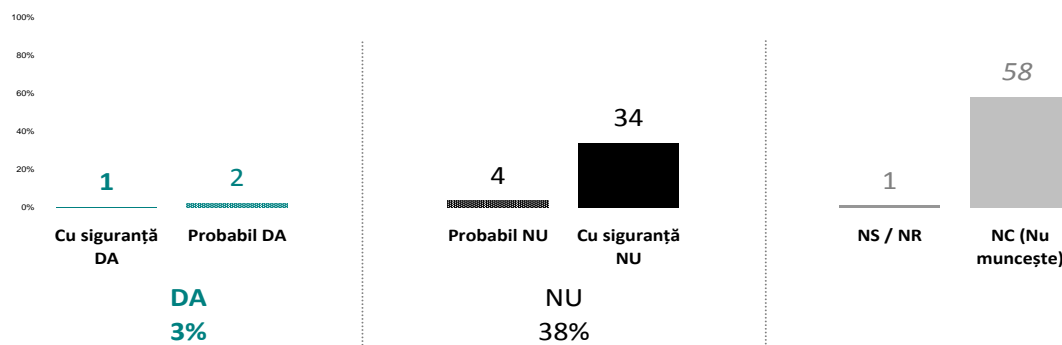
Q53. Discriminare rasială

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Considerați că la locul Dvs de muncă există următoarele forme de discriminare sau nu?

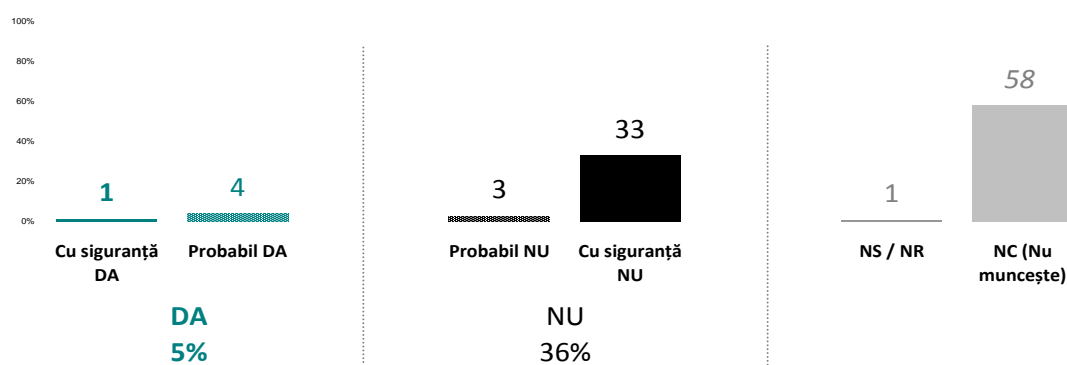
Q54. Discriminare de gen

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Considerați că la locul Dvs de muncă există următoarele forme de discriminare sau nu?

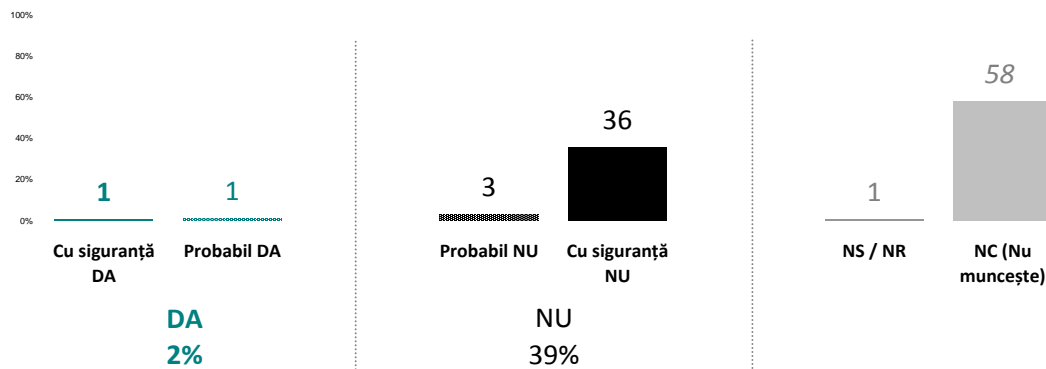
Q55. Discriminare de vârstă

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Considerați că la locul Dvs de muncă există următoarele forme de discriminare sau nu?

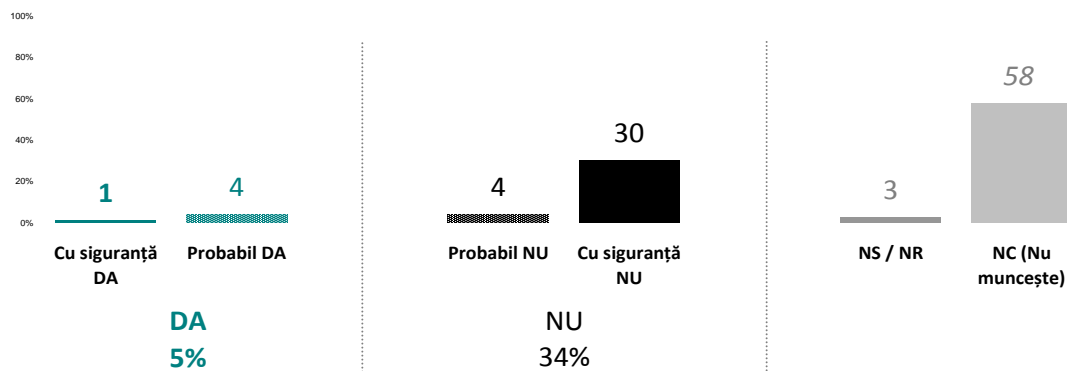
Q56. Discriminare bazată pe orientarea sexuală

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Considerați că la locul Dvs de muncă există următoarele forme de discriminare sau nu?

Q57. Discriminare ce ține de activitatea sindicală

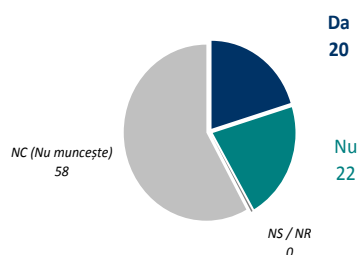

În formulare negativă, răspunsurile au fost similare ca sens, chiar mai categorice. Compararea între **Q45** și **Q57** (dialog social) și cea între **Q48** și **Q55** (situația celor mai în vârstă) arată rezultate identice „în oglindă”, iar comparația între **Q47** și **Q54** (discriminare de gen) arată o situație mai bună dacă întrebarea este formulată negativ.

Întrebările **Q50-Q52** explorează situațiile excepționale în raporturile de muncă.

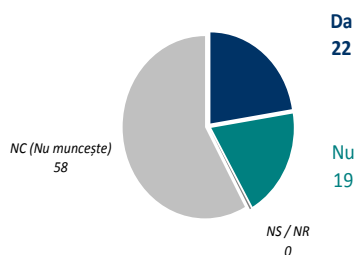
DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Q50. Vi s-a solicitat vreodată să veniți la muncă în regim de urgență?

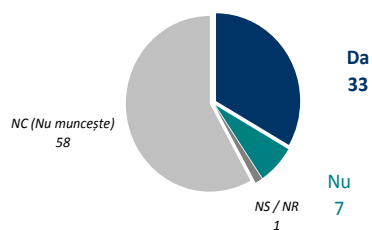
DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Q51. Vi s-a solicitat vreodată să lucrați în timpul Dvs liber pentru a vă putea îndeplini îndatoririle de servicii?

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Q52. Ați obținut ușor o învoire de 1-2 ore în timpul programului de lucru pentru a vă ocupa de probleme urgente de familie?

După cum se observă, situațiile de abuz/presiune din partea angajatorului (Q50 și Q51) se regăsesc în aproximativ jumătate dintre răspunsuri. De cealaltă parte, angajatorii sunt în mare majoritate (în circa 80% din cazuri) înțelegători/flexibili față de angajați, în cazurile în care aceștia au nevoie de o învoire.

Concluzia care se poate formula după această secțiune este că angajatul român este disciplinat și mulțumit cu condițiile de muncă. Este vorba despre o mulțumire care pare a fi indusă, mai degrabă, de situația generală a societății și de fragilitatea ofertei locurilor de muncă.

O chestiune care apare, acum, importantă, și care ar trebui să fie studiată este stabilitatea angajaților la locurile de muncă și, respectiv, stabilitatea locurilor de muncă oferite de firme.

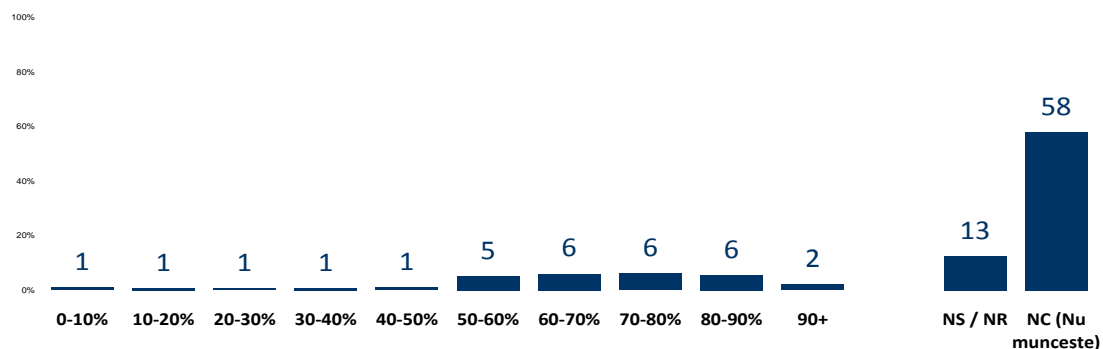
7. Venituri

Ultimul set de întrebări, **Q53-Q62**, vizează veniturile obținute din muncă.

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Q58. Cât din venitul Dvs. reprezintă salariul de încadrare, în procente, de la 0% la 100%?

ÎNTREBARE DESCHISĂ. CODARE PE DECILE

După cum se vede, salariul de încadrare reprezintă (aproape tot) venitul lunar doar pentru circa 6% dintre cei care au răspuns la întrebare (13% NS/NR este, totuși un procent consistent). Pentru aproape 14%, salariul de încadrare nu reprezintă, însă, decât mai puțin de jumătate din venitul lunar. Pentru restul de 80%, salariul de încadrare reprezintă între 50 și 90% din venitul lunar. Sau, regroupând decilele, peste 70% dintre salariați obțin, lunar, venituri

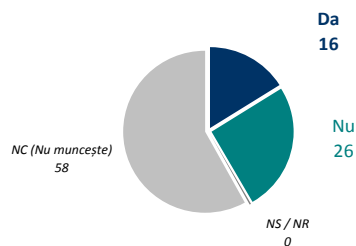
cu peste 30% mai mari decât salariul de încadrare. Cu alte cuvinte, marea majoritate a salariaților obține, lunar, venituri sensibil mai mari decât salariul de încadrare.

De aici rezultă că, în general, în România, locurile de muncă nu sunt asociate biunivoc cu un venit clar definit, ceea ce complică foarte mult piața muncii și poate avea implicații juridic-fiscale neprevăzute.

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Pe lângă salariul de încadrare, primiți și următoarele tipuri de venituri sau nu?

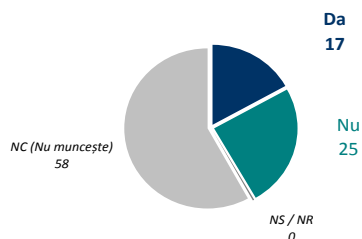
Q59. Ore suplimentare

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Pe lângă salariul de încadrare, primiți și următoarele tipuri de venituri sau nu?

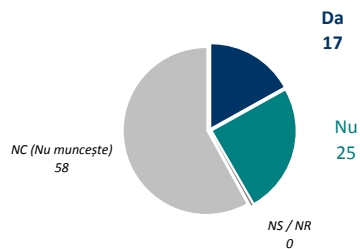
Q60. Prime de performanță

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Pe lângă salariul de încadrare, primiți și următoarele tipuri de venituri sau nu?

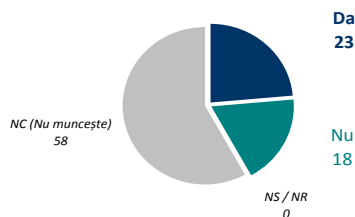
Q61. Sporuri

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Pe lângă salariul de încadrare, primiți și următoarele tipuri de venituri sau nu?

Q62. Prime ocazionale (de sărbători, de vacanță sau concediu)

Din graficele de mai sus, se observă că, pentru fiecare dintre tipurile de venituri suplimentare constante, peste jumătate dintre angajați declară că nu le primesc. Desigur, este posibil ca angajații care primesc un anumit tip de venit suplimentar să nu primească alte tipuri de asemenea venituri, dar distribuția răspunsurilor sugerează că o parte dintre veniturile suplimentare nu se încadrează în niciuna dintre variantele sondate.

De asemenea, se constată că nu există un anumit tip de venit suplimentar dominant. Cele mai frecvente sunt veniturile ocazionale.

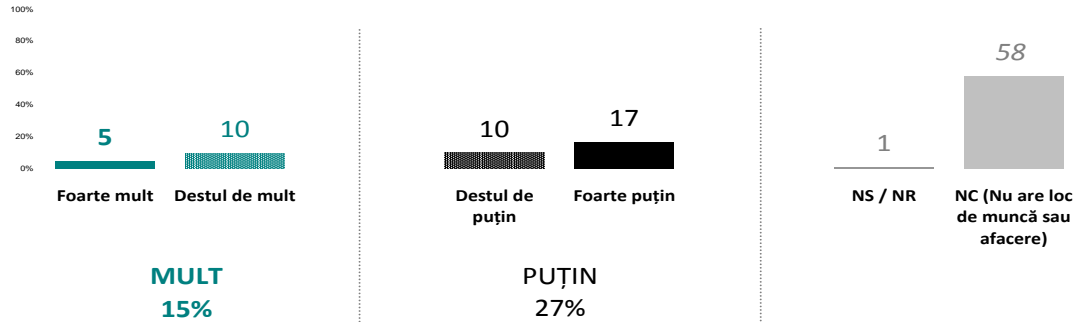
În fine, întrebarea care încheie acest chestionar se referă la percepția modului în care situația din 2020 a afectat locurile de muncă.

DACĂ DA LA Q42 (COD 1):

Considerați că la locul Dvs de muncă există următoarele forme de discriminare sau nu?

Q63. În ce măsură situația din 2020 v-a afectat locul de muncă sau afacerea?

Surprinzător, doar puțin peste o treime dintre angajați afirmă că situația generată de pandemie le-a afectat locul de muncă sau afacerea. Interpretarea pe care o dăm este că, în general, măsurile luate pe durata lui 2020 au menținut stabilitatea și conformismul în societate, ceea ce a limitat perturbațiile sau turbulențele în mediul de afaceri.

8. Concluzii

Barometrul pe ODD8 scoate în evidență următoarele elemente:

- Raportarea generală a românilor la starea generală a economiei țării și a perspectivelor de afaceri este minată de neîncredere și temeri.
- Aprecierile asupra mediului economic sunt afectate emoțional de situația pandemică.
- Dincolo de influența psihologică a situației generate de pandemie, marea problemă a economiei românești, conform respondenților, este cea a locurilor de muncă.
- Marea majoritate a românilor vede dezvoltarea economică prin prisma unei percepții de tip pre-industrial a societății.
- Există suspiciune și neîncredere vizavi de bănci și de investițiile străine în evaluarea acestora ca factori de dezvoltare economică.
- În percepția românilor, există o ușoară înclinare către aprecierea unui model economic autarhic.

- Pe de altă parte, există încredere și un nivel ridicat de optimism în capacitatea antreprenorială a românilor și în capacitatea firmelor de a susține o economie durabilă și eficientă.
- În mod constant, indiferent de domeniul specific, circa două treimi dintre români sunt nemulțumiți de acțiunile și măsurile întreprinse de statul român în economie.
- Angajatul român este disciplinat și mulțumit cu condițiile de muncă. Este vorba despre o mulțumire care pare a fi indusă, mai degrabă, de situația generală precară a societății și de fragilitatea ofertei locurilor de muncă.
- În general, în România, locurile de muncă nu sunt asociate biunivoc cu un venit clar definit, ceea ce complică foarte mult piața muncii.
- Narativul simplificat ar fi: „Pe de o parte, românii sunt întreprinzători, firmele din România se descurcă, mediul de afaceri ar fi prietenos, dar statul nu încurajează/protejează inițiativa privată. Pe de altă parte, românii sunt, cu precădere, săraci sau aproape de riscul sărăciei, iar locurile de muncă sunt puține. Munca însăși este apanajul unei minorități a societății.”